

VYŠLO V ZAHRANIČNÝCH VYDAVATEĽSTVÁCH

Jana Lasicová*

Beth A. Simmons: *Mobilizing for Human Rights: International Law in Domestic Politics*. Cambridge University Press, 2009, 468 strán.

Autorka knihy vychádza z názoru, že v uplynulom polstoročí medzinárodné právo naďalej akcentuje suverenitu a nezávislosť štátov a zároveň vytvára cesty ako legálne upravovať súčasné vnímanie ochrany ľudských práv legitímnou vládou. Ale majú štáty naozaj dostatočné nástroje na tento proces? Autorka odpovedá, že majú. Argumenty sa však sústreďujú do otázok – prečo, kedy a ako. Skeptici tvrdia, že vlády legalizujú ľudské práva vtedy, ak už nemožno ignorovať závažné medzery v ich dodržovaní. Autorka sa domnieva, že tento skeptický názor nie je opodstatnený, pretože vlády pripravujú a realizujú legislatívu o ľudských právach z hľadiska dlhodobého pôsobenia. Nemá to byť krátka kampaň ale propagovanie budúcich vzťahov vo vnútri štátu, pretože legitimizácia škály ľudských práv môže výrazne ovplyvňovať politickú agendu štátu, pôsobí na vytváranie koalícií a protikoaličných hnutí, formuje budúce vnútroštátne politické spektrá. Je to dôležitá agenda aj z toho hľadiska, že ľudské práva môže výrazne meniť náhľad na občianske práva, práva minorít, vytvárať alternatívne riešenia, napr. v otázkach práv žien alebo väzňov. Kniha má aj ďalší teoretický rozmer, mapuje vývoj vzťahov medzi medzinárodným právom a národnými politikami v oblasti ľudských práv.

Editor **Peter J. Katzenstein:** *Civilisation in World Politics: Plural and Pluralist Perspectives*. Routledge, 2009, 248 strán.

Predmetom esejí zoradených v spoločnej publikácii je slávne dielo **S. Huntingtona** „Clash of Civilizations“ hodnotené z hľadiska odstupu desaťročia a z hľadiska diskurzu o kultúre a identite v svetovej politike. **Katzenstein** a jeho

* Doc. PhDr. Jana Lasicová, PhD. pôsobí ako docentka na Katedre bezpečnostných štúdií Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, jana.lasicova@umb.sk.

kolegovia – autori esejí zdôrazňujú, že v súčasnosti nie sú zdrojom napätia huntingtonovské civilizácie a ich hranice, ale skôr sú rizikové prispôsobivé a flexibilné kultúrne identity, ktoré formujú idey občanov i štátov. Jeden z autorov, **J. Kurth** argumentuje, že americká civilizácia, ktorá sa sformovala na základe protestantizmu a anglického osvietenstva sa des mnohonásobne fragmentuje smerom k sekularizmu a multikulturalizmu a odkláňa sa od tradičných stabilných „amerických“ hodnôt. **S. Rudolphová**, ktorá skúmala rôznosť kultúr v Indii, dokazuje, že multiplicita identít a tradícií súvisí s migračnými vlnami v Južnej Ázii. Zaujímavý argument diela predstavuje zároveň aj návrh riešenia, eliminácie či znižovania rizík vyplývajúcich z premenlivosti identity. Je to spôsob ako uplatňovať a posilňovať „intercivilizačnú“, „internacionálnu“ a „interetnickú“ diplomaciu, obchod, kultúrne pôsobenie, to sú nástroje, ktoré môžu ovplyvniť svetový globálny poriadok. **Huntington** je týmto autormi považovaný za nenapraviteľného skeptika, ktorý sa domnieva, že civilizácie sa môžu len „zrúžať“. Ako kontratému, v konečnom dôsledku optimistický náhľad uplatňuje **P. J. Katzenstein**, keď vysvetľuje svoj názor o civilizáciách. Všetky strety, prieniky a rozširovanie civilizácií smerujú k budovaniu „civilizácie modernity“, ktorá bude zlučovať rôzne hodnoty, názory, ašpirácie všetkých kultúrnych skupín sveta.

R. Glenn Hubbard – William Duggan: *The Aid Trap. Hard Truths About Anding Poverty.* Columiba Business School Publishing, 2009, 212 strán.

Autori, vysokoškolskí pedagógovia zastávajú striktnú tézu: najlepší spôsob, skutočne efektívna cesta ako znížiť chudobu sveta je pestovať a posilňovať formy súkromného podnikania. Zahraničné investície, či už majú bilaterálnu alebo multilaterálnu podobu sú často zadržované pre domácu byrokraciu, ktorá zabraňuje tomu, aby sa súkromné podnikanie rozširovalo naprieč štátmi. Väčšie možnosti podnikania majú však mimovládne organizácie, ak majú spôsobilosti a prostriedky aby podporovali domáce podnikanie v oblasti tovarov a služieb, pretože ich agenda je menej byrokratická. Alebo navrhujú postupovať v takých intenciách, ktoré sú podobné Marshallovmu plánu v Európe, podľa nich by sa tento spôsob osvedčil najmä v Afrike. Marshallov plán po II. svetovej vojne naštartoval európsku ekonomiku a zároveň posilnil dolár najmä tým, že financie pomáhali budovať najprv infraštruktúru a potom priemysel, prostredníctvom podpory podnikateľskej sféry.

Steven Hill: *Europe's Promise – Why European Way is the Best Hope in a Insecure Age.* University of California Press, 2010, 465 strán.

Dielo možno považovať za veľmi aktuálne a do istej miery aj za provokatívne. Autor v prvom rade poskytuje analýzu americkej vnútornej politiky a lokálne reformy a v porovnaní so situáciou v USA argumentuje, že „sociálno-kapitalistické“ politiky európskych štátov predstavujú oveľa lepšie praktiky ako čeliť zmenám a výzvam modernej doby. Uvádza, že USA často pôsobia „disfunkčne“ zahrňuje do toho súkromný sektor, ceny a daňový systém, všetko spolu sa negatívne odráža v sociálnej sfére. Naproti tomu európsky systém spravodlivosti o zdravie občanov, sociálna starostlivosť a zabezpečenie, environmentálne politiky, odbory, premyslené používanie politickej moci a multipartitné parlamentné vlády sú v konečnom dôsledku efektívnejšie a z hľadiska práva výkonnejšie. Sú schopné reagovať na diverzitu kultúry, ekonomiky a sociálnych problémov oveľa pružnejšie ako USA so svojimi libertariálnymi hodnotami, preukazovaným militarizmom, dvojstranníckosťou, zbožštenou funkciou peňazí a exkludovaním separatívnych alternatív. Autor je považovaný za Eurofila, ale jeho práca je založená na solídnych argumentoch, na extrahovaní najdôležitejších prvkov európanstva obsiahnutého aj v jednotlivých zmluvách (od Rímskych zmlúv až po Lisabonskú zmluvu) kde vyzdvihuje rovnováhu medzi politickými prostriedkami, ekonomickou reguláciou a sociálnymi hodnotami, čo hodnotí ako veľmi populárny model pre novú demokraciu.